

סוטה מט-א

עניין: עלמא אמאי קא מקיים אקדושה דסידרא ואיש"ר דאגדתא

מהר"ל נתיבות עולם נתיב העבודה פי"א

ע"י קדושה שבתפלה שנתבטלה. אבל לשון תרגום שהוא לשון בלתי מיוחד כאשר אומרים בזה הלשון מקבל עוה"ז מן עולם העליון שמאתו הברכה והקיום והבן זה, וכן שאר הלשונות כלם הם מיוחדים חוץ מלשון ארמי, ודברים אלו מופלגים ועמוקים מאד מאד. ויראה מה שאמר יהא שמיא רבה דאגדתא, מפני כי ראוי שבח זה להגדה ביותר מן התפלה. מפני שכאשר באים להתפלל אין אסיפה זו רק להתפלל על צרכו, ועוד כי התפלה היא שייכות ג"כ ביחיד כמו ברבים, ולכך אע"ג דהוי התפלה ברבים אין זאת אסיפה לכבוד הש"י, אבל האסיפה והקבוץ כדי לשמוע הדרשה לדעת חקי ה' ותורתו דבר זה הוא כבוד הש"י. ועוד הרי התורה היא מעולם העליון. וע"י אמן יהא שמיא רבה שאומרים אחרית מביא הברכה מעולם העליון. כלל הדבר כי כאשר היה המקדש

ועל דבר זה העולם עומד ולא היה הפסק לה מה שמקבל עוה"ז מן עולם העליון, ומ"מ כיון שבטל ב"ה שעל ידו בא הברכה לעולם והוא היה צנור להביא הברכה כמו שידוע לכך אין הברכה מצויה כ"כ, ומ"מ העולם קיים על זה, ועל זה תקנו אלו ב' שבחים בפרט בלשון ארמי, כי לשון זה אינו לשון מיוחד שאינו מכלל שבעים לשונות המיוחדים לכל אומה ואומה לשון אחד, וכבר בארנו דבר זה בפ' בעשרה גם בהרבה מקומות. ומפני כי השבח הזה הוא מגיע עד עולם העליון והוא כולל הכל הוא בלתי מיוחד, לכך ראוי שיהיה בלשון שאינו מיוחד ואינו ראוי שיהיה בלשון קודש שהוא מיוחד לישראל שהם קדושים. ובענינו נתבטלה הקדושה ולכך אין הברכה באה

חידושי אגדות מהר"ל

אמר רבא וכל יום קללתו מרובה וכו'. וביאור זה כי העולם הזה הוא מקבל מן העולם העליון אשר אין לו בטול ולא יפול תחת הבטול כלל, ועל דבר זה קאי עלמא, כי כאשר בטל ב"ה שעל ידו היתה הברכה באה לעולם, אבל עדיין לא בטל דבר זה שהעולם הזה מקבל מן העולם העליון הכולל הכל, ולפיכך קאמר דקאי על סדרא דקדושה ואמן יהא שמיא רבא דאגדתא, כי ע"י זה מביא הברכה מעולם העליון לע"ה כי זאת הברכה לא שייך בה הפסק כלל, ובשניהם אנו אומרים קדיש לעלם ולעלמי עלמיא וכן ביהא שמיא רבא אנו אומרים מברך לעלם עלמי עלמיא, ולא תמצא זה בשום שבח בעולם רק בשני שבחים אלו, בעבור כי אלו ב' שבחים בפרט משבחים הקב"ה מצד עולם העליון ועל דבר זה [קיים] העולם, רק לריחוק העולם הזה מן העולם העליון, אף שאנו אומרים מברך לעלם עלמי עלמיא אין הברכה מצויה כ"כ ומ"מ העולם קיים. ועל זה תקנו אלו ב' שבחים בפרט בלשון ארמי, ודבר זה [כי] לשון ארמי אינו לשון מיוחד שאינו מכלל שבעים לשונות המיוחדים לכל אומה ואומה, וכבר בארנו דבר זה למעלה גם בארנו זה במקומות הרבה ענין לשון ארמי, ומפני כי השבח הזה הוא מגיע עד עולם העליון והוא כולל הכל בלתי מיוחד, ראוי שיהיה השבח הזה בלשון שאינו מיוחד לאומה מיוחד, ואינו ראוי שיהי' בלשון הקודש, מפני שהוא לשון מיוחד, וכן שאר הלשונות הם מיוחדים חוץ מלשון ארמי, כי אף שיש כשדים שלשונם ארמי אין הלשון הזה מיוחד להם, ולכך אמרו בפ"ק דמגילה (י' ב') והכרתי לבבל שם ושאר אלו כשדיים שאין להם כתב ולא לשון, אע"ג שיש להם לשון ארמית אין להם לשון מיוחד כמו שיש לשאר, ופרשנו הדבר שם, ודברים אלו מופלגים ועמוקים מאד. ויראה מה שאמר יהא שמיא רבא דאגדתא, הוא מפני כי ראוי שבח זה להגדה ביותר מן התפילה, מפני שכאשר באים להתפלל אין אסיפה זאת לכבוד הש"י רק להתפלל על צרכו, ועוד כי התפילה היא שייכות ג"כ ביחיד כמו ברבים, ולכך אע"ג דהוי התפילה ברבים אין זאת אסיפה לכבוד הש"י, אבל האסיפה והקיבוץ שהוא לשמוע הדרשה לדעת חקיו ומשפטיו ותורתו, דבר זה הוא כבוד הש"י וע"י שייך לומר אמן יהא שמיא רבא מבורך אחר ששמעו הדרשה, וזה שהשבח הזה נאמר בלשון תרגום.

בן יהוידע

שם. ואלא עלמא אחמי קא מקיים אקדושה דסידרא, וליהא ש"ר דאגדתא, פירוש גזרה זו דכל יום ויום מרובה קללתו משל חבירו, האמורה בתוכחה, אינה מתקיימת בפועל, שאם היתה מתקיימת היה העולם אחד לגמרי, ובא"ז זה העולם קיים שלא תהיה בו גזרה זו בפועל, ואמר בזכות קדושה דסידרא ואיש"ר דהגדה. והא דליכא מעלה לשמים אלה יותר מכל מלות ומע"ט, לקיים הפולס בעבורם, ג"ל בש"ד, דמפורש בדברי רבינו הא"ר ז"ל בשער הכוונות, בשבח הקדים שזכרנו הקליפות הוא מפני שהקליפות מבינים בלשון תרגום, וזהויותינו אומרים השבח הגדול והקדוש הזה של הקדים בלשון תרגום, שהם מבינים אותו, אז הם נכנעים. ולז"א בזה"ק על הקדוש מתברר שלשלאין דפרזלא ע"ס, ולפ"ז גם הקדושה היא שבה גדול ויש בה סודות עמוקים, דלכן לוי רבינו הא"ר ז"ל את רבינו מהר"ל ז"ל שלא יסתכל בו בשעה שאומר קדושה, הנה כשאומרים אותה בלשון חרגום שמבינים אותו הקליפות, הם נכנעים, ובה יכירו בשבחם של ישראל. שניתן להם רשות לומר שבה זה של קדושה, שדרכן של מ"ס לאומרו, ובה יכנעו ולא יקדו על ישראל לקיים גזרה זו של התוכחה, להיות כל יום מרובה משל חבירו, וכן יש תועלת גדולה מן הקדים דאגדה יותר משאר קדישים, מפני כי הוא נאמר מתוך שמחה אשר תהיה ממצת האגדה, כי באגדה ישמח ישראל ביותר, ולכן עניית הקדים הזה תהיה מעלתה מעולה ביותר:

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMIPORTAL

KOLHALASHON